

WOORD, KLANK & BEELD

CD KLASSIEK

Zondagscantaten
Georg Philipp Telemann

Bij zondagscantates denken we vandaag haast automatisch aan Johann Sebastian Bach, maar deze was in de achttiende eeuw niet de enige kerkmuzikant met naam en faam. Na het overlijden van Johann Kuhnau, de cantor van Leipzig, kozen de stadsvaders ervoor om Georg Philipp Telemann te polsen voor deze betrekking. Telemann aanvaardde, maar toen zijn Hamburgse broodheren het nieuws ter ore kwam, verhoogden ze zijn salaris en werd het uiteindelijk Bach die het ambt in Leipzig 'als tweede keus' verwierf. Waren kerkmuzikanten ooit zoals voetballers vandaag?

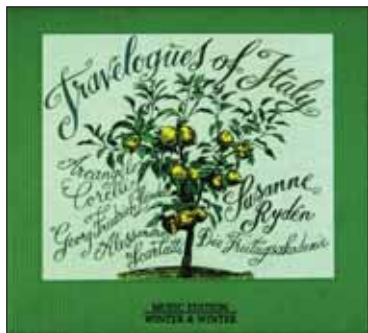
De zes cantates uit Telemanns Hamburgse jaren op deze plaat zijn heerlijk. Het gaat hier om de nieuwjaarscantate *Jauchzet dem Herrn alle Welt* (op psalm 100), een cantate uit de Passietijd *Jesus liegt in letzten Zügen* (der Sterbende Jesus)

en verder nog een pinkstercantate *Reiner Geist lass doch mein Herz* en een voor het feest van de drie-eenheid, *In Gott vergnügt zu Leven*, gevolgd door twee andere cantates uit de tijd na Trinitatis: *Wo soll ich fliehen hin?* en *Es sind schon die letzten Zeiten*.

Kortom, een mooie doorsteek van het hele kerkjaar. Telkens krijgen we een aria afgewisseld met een recitatief. Alleen in de laatste twee cantaten (uit omstreeks 1750) plaatst de componist nog een koraal voor en na. Een mooie uitvoering, waarbij het opmerkelijk is dat de knappe solisten niet met name worden genoemd, maar alleen als „leden van het koor van de Thomaskirche Leipzig”. Zo hoort het. (JC)

Jauchzet ihr Himmel, frohlocke du Erde! Kantaten von Georg Philipp Telemann, door leden van het Thomanerchor Leipzig en het Sächsisches Barockorchester, het geheel onder leiding van Gotthold Schwarz (bariton), RONDEAU/Deutschlandradio Kultur (distributie codex), ROP 6022, 20 euro.

CD KLASSIEK

Land waar
de citroenen bloeien
Händel & co.

Vroeger trokken zowat alle cultuurminnende reislustigen richting Rome. Een van de allerberoemdste Romereizigers was de Duitse dichter Goethe die in zijn roman Wilhelm Meisters theatralische Sendung de figuur Mignon vol heimwee laat zingen: „Ken je het land waar de citroenen bloeien?” Uiteraard om er zijn hoofdfiguur Wilhelm in haar gezelschap naartoe te zenden. Het moet dus niet altijd Compostela zijn...

Die Freitagsakademie, een klein ensemble, traketeert ons samen met sopraan Susanne Ryden op een vrolijke cd met muziek die de *Travelogues of Italy*, met andere woorden Italiëreizigers uit vervlogen tijden, te horen kregen. We horen muziek van Georg Fried-

rich Händel, Alessandro Scarlatti en Arcangelo Corelli.

Händel zorgt met zijn concerto nummer 3 voor de entree en met de frisse cantate *Mi palpita il cor* (Ik krijg er hartkloppingen van) voor de eerste gang. Na Scarlatti's tocata uit 1723 komt de 'Saks' (Georg Frierich Händel) nog eens aan bod met de cantate *Delirio amoroso*, over de onmogelijke en uiteindelijke ook dodelijke liefdesaffaire van Tiris en Chloris. Deze cantate van Händel was een van de muzikale avondversnaperingen ten huize van de prachtlievende kardinaal Benedetto Pamphili. Gelukkig brengt Corelli op het einde soelaas met zijn sonate voor viool en basso continuo. Een pike prestatie die prachtig en zwierig verpakt werd door het bescheiden maar prestigieuze label Music edition Winter & Winter. (JC)

Arcangelo Corelli, Georg Friedrich Händel, Allesandro Scarlatti, *Travelogues of Italy*, door Susanne Ryden (sopraan) en die Freitagsakademie, Winter & Winter (distributie harmonia mundi), WW 910 158-2, 21,25 euro.

BOEK SPIRITUALITEIT

Stilstaan
bij mens en aarde
Albert Kamp

In dit boek van de Katholieke Bijbelstichting wordt de vanzelfsprekendheid van onze natuurlijke leefomgeving in vraag gesteld. De lezer wordt uitgenodigd om stil te staan bij mens en aarde.

Woorden en beelden tonen de aarde en alles wat leeft op onze planeet, groeit en bloeit, en wat dit voor de mens kan betekenen. Elk beeld wordt aangevuld met een Bijbeltekst en een tekst uit het leven gegrepen. Een voorbeeld uit het hoofdstuk over *Land*. Kalveren

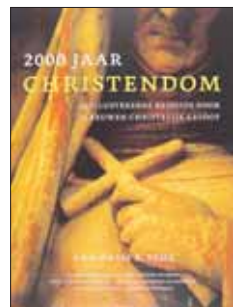
dansen in de wei, recht op de foto-graaf af, zo toont ons een pakken-de foto. Ernaast prijkt de zin „Dan danst de kreupele als een hert”, uit het boek Jesaja. Christine Köning-Wipfler schreef in de commentaar bij dit vreemde vers over de zenuwachtigheid van boer en beest bij het betreden van de wei na de lange winter: „Misschien is dit wel de mooiste dag van het jaar. Naar buiten – die enorme levenslust die door de aderen van de beesten gaat op het moment dat de deuren opengaan.” Köning voelt elk jaar op die dag de behoefte om vrienden uit de nodigen en de lente te vieren.

Het laatste hoofdstuk *Stilstaan bij mens en aarde* brengt ons aan de grenzen van tijd en wereld. Het nodigt uit om verder te kijken dan ons menselijke perspectief, om te kunnen meekijken door de ogen van God, om – zoals we lezen in het boek Job – te ontdekken waar wijsheid vandaan komt. „Ze is verborgen in al wat leeft, zelfs de vogels in de lucht kunnen haar niet ontdekken.”

Een boek om niet weg te stoppen in een boekenkast, maar uitnodigend op een tafeltje te leggen en af en toe eens bij de hand te nemen om stil te staan en rust en stilte te vinden bij mens en aarde. (TH)

Albert Kamp & Peter Beemsterboer, *Leven van het land. Stilstaan bij mens en aarde*, KBS, 's-Hertogenbosch/Mechelen, 144 blz., 24,95 euro, ISBN 978 90 6173 153 5.

BOEK GESCHIEDENIS

Tweeduizend jaar
christendom
Ann Maria B. Bahr

Kun je tweeduizend jaar christendom compact verhalen en bovendien nog mooi illustreren? Deze internationale uitgave bewijst dat het kan.

Via heel fraaie illustraties krijgt de lezer bovendien ook details uit dat grote verhaal. Pluspunt is dat het niet uit één confessie (bijvoorbeeld de katholieke of de protestantse) vertrekt, maar de verscheiden rijkdom aan bod laat komen. Ook is er veel aandacht voor de worteling in de Nieuwe Wereld.

Opmerkelijk is dat er minder aandacht uitgaat naar de ontwikkeling van de theologie en de nadruk ligt op de verspreiding en de diversiteit van het christendom.

De illustraties zijn hoogst indrukwekkend. Op een oud schilderij merkte we hoe een bisschop het vormsel toedient aan jonge kinderen. Oud of nieuw? (EDS)

Ann Marie B. Bahr, *Tweeduizend jaar christendom. Geïllustreerde reisgids door twintig eeuwen christelijk geloof*, Altiora, Averbode, 2010, 447 blz., 39,90 euro, ISBN 978 90 4351 821 5.

BOEK NON-FICTIE

Gewoon
tachtig jaar leven
Wouter Kersbergen

De 77-jarige Fliere Tuymans weet wat hij zal doen, als zijn vrouw Fine eerst zou sterven. „Dan breek ik alle vloeren uit en strooi het hele huis vol wit zand. Net als vroeger, toen we pas gehuwd waren. En dat rijf ik dan. Elke dag twee keer. Als Fine sterft, wil ik het gevoel van onze eerste dagen in dit huis terug oproepen.”

Fliere is de jongste getuige in *'t Is goed een keer geleefd te hebben*, het nieuwe boek van Wouter Kersbergen. Kersbergen schreef eerder al *Het foute jongensboek*, *Het foute mannenboek* en een hele reeks kinderboeken.

Nu laat hij ouderen praten over hun leven, vroeger en vandaag. Het is een eenvoudig concept, al doet het aanvankelijk even vrezend voor een Man-Bijt-Hondeffect. Kersbergen schuwt immers de kleine kantjes van zijn getuigen niet.

Al snel blijkt het vooral een gevoelig en gezellig boek, waarin bekende en onbekende mensen kunnen vertellen over hun levenslange liefdes. Voormalig atleet Roger Moens houdt van Carmen en van kennis, La Esterella uiteraard van zingen, Fine van Fliere en van hond Seppe. Paula en Jeanne die alle soapseries bekijken, Polydoor die in zijn kast een spanningsmeter heeft liggen als toekomstig cadeau voor een willekeurig iemand: je kunt het allemaal beter plaatsen, omdat je als lezer telkens het hele verhaal krijgt. Je zit in de wereld van de getuigen en voelt je slechts een ongenode toeschouwer wanneer Kersbergen, hier en daar, iets te veel moeite doet om gevoelens of gedragingen te beschrijven en zo zichzelf op de voorgrond plaatst. Ook pater Christiaan, aalmoezenier van kermis- en circusmensen, is een van de tachtigers. En ook hij weet niet van ophouden. „Ik kan niet lossen. Ik moet voortdoen. Een man wordt beter met de

jaren. Mijn lichaam zal me wel vertellen wanneer ik moet stoppen.”

Bij de getuigenissen horen foto's van Carmen De Vos, die helemaal de sfeer van 'vroeger' uitstralen. Sommige zijn charmant geposeerd, andere lijken een willekeurig moment vast te leggen. Het boek eindigt met een brief van de auteur aan de inmiddels overleden actrice Dora Van Der Groen. Zij wilde uiteindelijk niet meewerken, maar ontving Kersbergen wel. De titel van het boek verwijst naar haar. „'t Is goed één keer geleefd te hebben, nu weet ik wat het is”, verklaarde ze. Een rechtte titel voor een eenvoudig boek, voor liefhebbers van nostalgie en grootouderverhalen. (JVH)

Carmen De Vos & Wouter Kersbergen, *'t Is goed een keer geleefd te hebben. Tachtigers over het alfabet van hun leven*, Van Halewyck, Leuven, 2010, 245 blz., 19,90 euro, ISBN 978 94 6131 012 5.